

EASO-ovo izvješće o azilu za 2021.

Godišnje izvješće o
stanju azila u
Europskoj uniji

SAŽETAK

Fotografija na naslovnici: Steve Evans

© Europski potporni ured za azil, 2021.

Reproduciranje je dopušteno uz navođenje izvora.

Za svaku uporabu ili reprodukciju fotografija ili drugog materijala koji nije zaštićen autorskim pravom EASO-a potrebno je zatražiti dopuštenje izravno od nositelja autorskih prava.

PDF ISBN 978-92-9465-066-5 ISSN 2600-3015 DOI 10.2847/498833 BZ-AH-21-001-HR-N

EASO-ovo izvješće o azilu za 2021.

Godišnje izvješće o stanju azila u Europskoj uniji

[SAŽETAK](#)

Predgovor

Ovogodišnje izdanje *EASO-ova izvješća o azilu* deseto je izdanje glavne publikacije Agencije. Izvješće se tijekom godina neprestano poboljšava kako bismo zabilježili i opisali najnovije trendove i rasprave o politikama usmjerene na uspostavu usklađenog zajedničkog europskog sustava azila (engl. *Common European Asylum System* (CEAS)). Ponosni smo na činjenicu da je *EASO-ovo izvješće o azilu* postalo glavni izvor informacija o azilu u Europi te da odražava rast Agencije kao centra stručnosti za pitanja azila od njezina osnutka 19. lipnja 2010.

Sve važnija uloga Europskog potpornog ureda za azil (engl. *European Asylum Support Office* (EASO)) istaknuta je u novom [paktu o migracijama i azilu](#) Europske komisije, koji je objavljen u rujnu 2020. Pakt predstavlja novu početnu točku za rasprave o upravljanju migracijama i azilom u Europi na učinkovit i human način. EASO je spreman preuzeti prošireni mandat u svojstvu Agencije Europske unije za azil (engl. *EU Agency for Asylum* (EUAA)) i djelovati kao sastavni dio europskog okvira za upravljanje složenom migracijskom stvarnošću, uz potpuno poštovanje temeljnih prava.

Pandemija bolesti COVID-19 znatno je utjecala na sve aspekte života u čitavom svijetu. U svrhu suzbijanja širenja virusa i očuvanja sigurnosti ljudi, kako onih koji traže utočište u Europi, tako i osoblja koje izravno radi s tražiteljima azila, u svim državama područja EU+ provedene su hitne mjere i dugoročnije promjene postupaka. Ove su godine, prvi put nakon što je CEAS uspostavljen, države članice, nacionalna tijela za azil i prihvat i organizacije koje rade u području međunarodne zaštite bili suočeni s dvostrukim izazovom: morali su istodobno poštovati osnovno ljudsko pravo na siguran život i upravljati globalnom zdravstvenom krizom koja je migrante i države primateljice mogla izložiti dodatnom riziku.

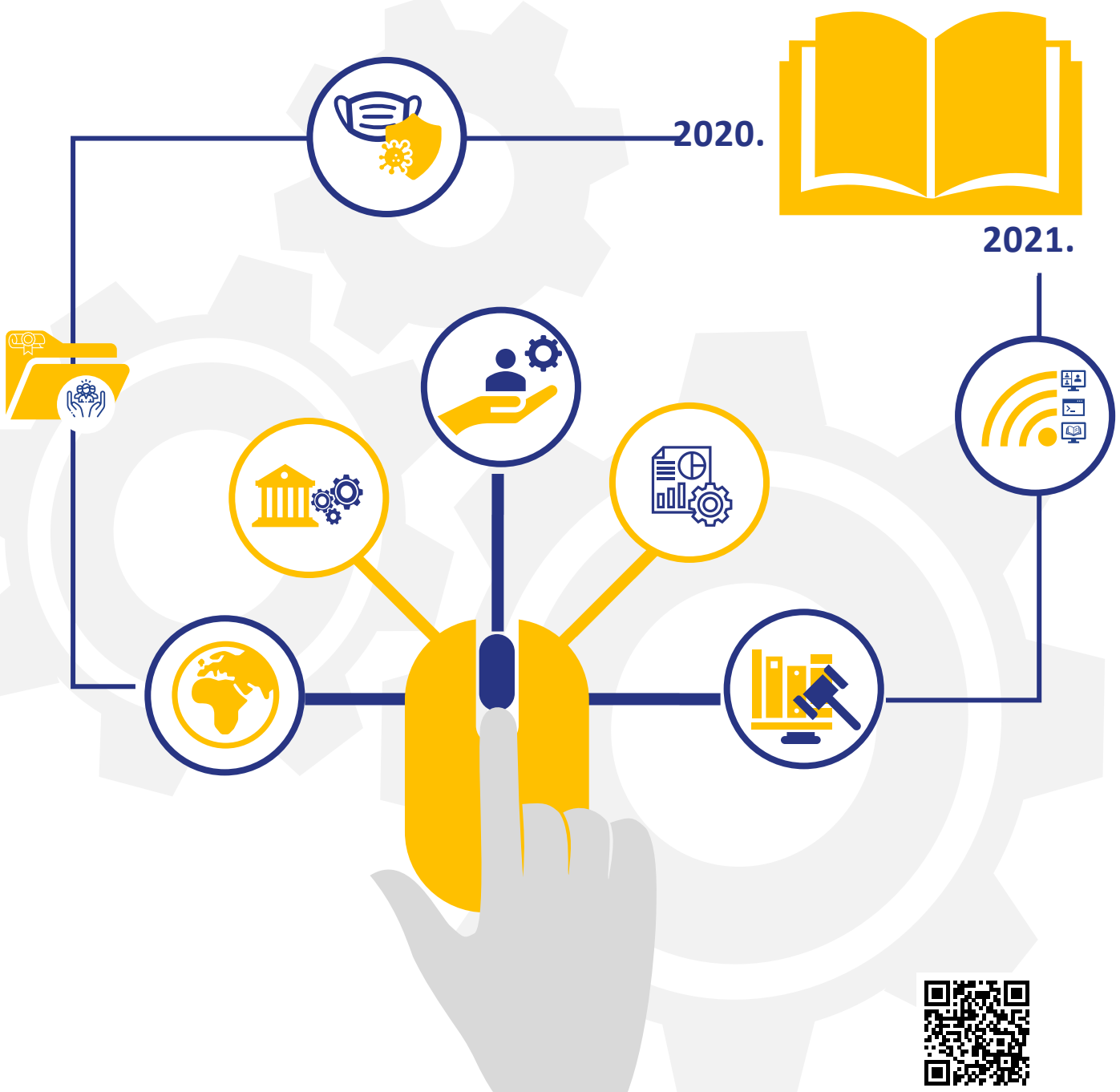

Budući da su nacionalna tijela dovedena do granica svojih mogućnosti, djelatnosti EASO-a izravno su bile usmjerene na pružanje potpore državama članicama kako bi se zajamčio kontinuitet pružanja usluga i pružila pomoć u kriznim situacijama. Tijekom čitave 2020. godine Agencija je razvijala alate za poboljšanje i usklađivanje postupaka, objavljivala analitička izvješća i provodila osposobljavanje stručnjaka za azil. U okviru posebne inicijative za prikupljanje informacija pružani su ažurni, sveobuhvatni i pouzdani podaci o učinku bolesti COVID-19 na postupak azila. Zaključci su pokazali otpornost nacionalnih sustava za azil i prihvat u EU-u, koji su brzo prilagodili svoje načine rada i prihvatili digitalna rješenja za pružanje utočišta onima kojima je to potrebno. Ove inovacije možda će biti od ključne važnosti za povećanje učinkovitosti i rješavanje sličnih problema u budućnosti, uz istodobno održavanje održivosti europskog sustava.

Nina Gregori
Izvršna direktorica
Europski potporni ured za azil

Uvod

Kao glavni izvor informacija o međunarodnoj zaštiti u Europi, serija *EASO-ovih izvješća o azilu* pruža sveobuhvatan pregled ključnih kretanja u području azila u državama članicama Europske unije, Islandu, Lihtenštajnu, Norveškoj i Švicarskoj (države područja EU+). Izvješće započinje kratkim pregledom prisilnog raseljavanja na globalnoj razini, nakon čega se opisuje europski kontekst i iznosi sažetak promjena u svim aspektima zajedničkog europskog sustava azila (CEAS), koji je prikazan korak po korak. Izvješće donosi prikaz odabrane sudske prakse koja je oblikovala tumačenje europskih i nacionalnih zakona, kao i ključnih statističkih pokazatelja za referentnu godinu 2020., koji upućuju na trendove u nastajanju i djelotvornost sustava azila.

Globalni pregled azila tijekom 2020.

Milijuni ljudi diljem svijeta žrtve su prisilnog raseljavanja, koje je posljedica sukoba, progona, kršenja ljudskih prava, prirodnih katastrofa i propadanja ekosustavâ.

U službenim statističkim podacima razlikuju se dvije skupine prisilno raseljenih osoba: (a) izbjeglice i tražitelji azila koji su prešli međunarodne granice; i (b) interno raseljene osobe, koje su raseljene unutar vlastite države. Izbjeglice su osobe koje su pobjegle iz svoje zemlje zbog osnovanog straha od proganjanja zbog njihove rase, vjere, nacionalnosti, pripadnosti određenoj društvenoj skupini ili političkog mišljenja te koje su prešle međunarodnu granicu u potrazi za sigurnošću. Interno raseljene osobe nisu prešle granicu svoje zemlje, ali se ipak mogu nalaziti u nepovoljnom položaju.

U europskom kontekstu međunarodna zaštita obuhvaća status izbjeglice i status osobe kojoj je odobrena supsidijarna zaštita. Potonje se odnosi na osobe koje ne ispunjavaju uvjete za dobivanje statusa izbjeglice, ali ispunjavaju uvjete za zaštitu jer im u njihovoj zemlji podrijetla prijete ozbiljna opasnost od smrtne kazne ili smaknuća, mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja ili postoji ozbiljna i individualna prijetnja njihovu životu zbog općeg nasilja u situacijama međunarodnog ili unutarnjeg oružanog sukoba.

Visoki povjerenik Ujedinjenih naroda za izbjeglice (engl. *United Nations High Commissioner for Refugees UNHCR*) u lipnju 2020. izvjestio je da se radi o približno 80 milijuna pogođenih osoba, uključujući 26,4 milijuna izbjeglica, 4,2 milijuna tražitelja azila, 45,7 milijuna interno raseljenih osoba i 3,6 milijuna državljana Venezuele raseljenih u inozemstvu.

Dvije trećine ukupnog broja izbjeglica u svijetu potječe iz pet zemalja: Sirije, Venezuele, Afganistana, Južnog Sudana i Mjanmara (u silaznom redoslijedu). Veliku većinu raseljenih skupina stanovništva primaju zemlje i zajednice u susjedstvu središta krize, a to su često zemlje u razvoju. Tijekom 2020. Turska je i dalje bila zemlja domaćin za najveći broj ljudi, nakon čega su slijedile Kolumbija, Pakistan, Uganda i Njemačka.

Pandemija bolesti COVID-19, koja je izbila 2020. godine, ima duboke i složene posljedice u smislu stvaranja ili povećanja potreba za zaštitom diljem svijeta te otežavanja pristupa sigurnosti. U tom izazovnom kontekstu subjekti koji pružaju zaštitu prilagodili su svoj rad novim okolnostima kako bi zajamčili kontinuitet pružanja usluga, uključujući nove načine registriranja i obrade zahtjeva te povećanu uporabu tehnologije i digitalnih rješenja.

Usprkos izazovima koje je donijela pandemija, međunarodna je zajednica djelovala u okvirima višestranih projekata suradnje, a napredak ostvaren tijekom 2020. u okviru Globalnog kompakta o izbjeglicama obuhvaćao je sljedeće:

- ➔ povećanje kapaciteta za zaštitu u cijelom svijetu;
- ➔ povećanje pristupa obrazovanju za raseljenu djecu;
- ➔ promicanje održivih rješenja;
- ➔ uvođenje čistih energetske rješenja u humanitarna okruženja;
- ➔ poticanje ljudskog razvoja i gospodarskog rasta kao strukturnih rješenja u osjetljivim okruženjima;
- ➔ povećanje ravnopravnog pristupa zdravstvenim uslugama, čistoj vodi i sanitarnim uvjetima; i
- ➔ promicanje prilika za zapošljavanje osoba pogođenih raseljavanjem.

EU ima ključnu ulogu u pružanju rješenja u području zaštite diljem svijeta; većina njegova proračuna za humanitarno djelovanje dodjeljuje se projektima kojima se pomaže prisilno raseljenim osobama i njihovim zajednicama domaćinima.

Kako međunarodna zajednica nastavlja ulagati napore u rješavanje složenih aspekata raseljavanja na globalnoj razini, naglasak u smislu razvoja možda će se mijenjati iz godine u godinu kako bi se usmjerio na područja u kojima se može ostvariti napredak u svrhu olakšavanja situacija raseljenosti ili u kojima se mogu razviti novi načini pružanja zaštite. Tijekom 2020. dva su područja bila u središtu rasprava o međunarodnoj zaštiti, zbog različitih razloga. **Preseljenje** je bilo jedno od područja snažno pogođenih pandemijom zbog ograničenja putovanja. S obzirom na rizike povezane s kretanjem tijekom globalne zdravstvene krize, potreba za preseljenjem, odnosno pružanjem sigurnih zakonitih putova bila je dodatno naglašena. Istodobno, pandemija je zemljama ponudila i mogućnost da dalje napreduju u području **digitalizacije** kako bi povećale učinkovitost postupaka azila.

Globalni obrasci potreba za međunarodnom zaštitom, 2020.

**5 zemalja čini
2/3 ukupnog
broja izbjeglica
u svijetu**

6,6 mil.
Sirija

3,6 mil.
Venezuela

2,7 mil.
Afganistan

2,3 mil.
Južni Sudan

1,0 mil.
Mjanmar

Izbjeglice iz Venezuele činile su najveću skupinu novih tražitelja azila tijekom 2020.

Pandemija COVID-19 imala je teške posljedice jer je stvorila ili povećala potrebu za zaštitom širom svijeta te otežala pristup sigurnosti

Turska prima najveći broj izbjeglica, nakon čega slijede Kolumbija, Pakistan, Uganda i Njemačka.

Programi preseljenja gotovo su zaustavljeni zbog ograničenja putovanja tijekom pandemije bolesti COVID-19

85 % ukupnog broja izbjeglica u svijetu smješteno je u zemljama u razvoju

Istodobno, pandemija je zemljama ponudila i mogućnost da dalje napreduju u području **digitalizacije** kako bi povećale učinkovitost postupka azila

Izvori: EASO i podatci UNCHR-a

2. Najvažnija kretanja u području azila u Europskoj uniji tijekom 2020.

Na temelju napretka ostvarenog u pregovorima o dvama paketima prijedloga reformi od 2016., u rujnu 2020. Europska komisija predstavila je novi **pakt o migracijama i azilu**. Pakt predstavlja novi početak za rješavanje pitanja migracija putem poboljšanih, brzih i učinkovitijih postupaka, kao i postizanja ravnoteže između pravedne podjele odgovornosti i solidarnosti. Paktom o migracijama i

azilu želi se uspostaviti okvir za:

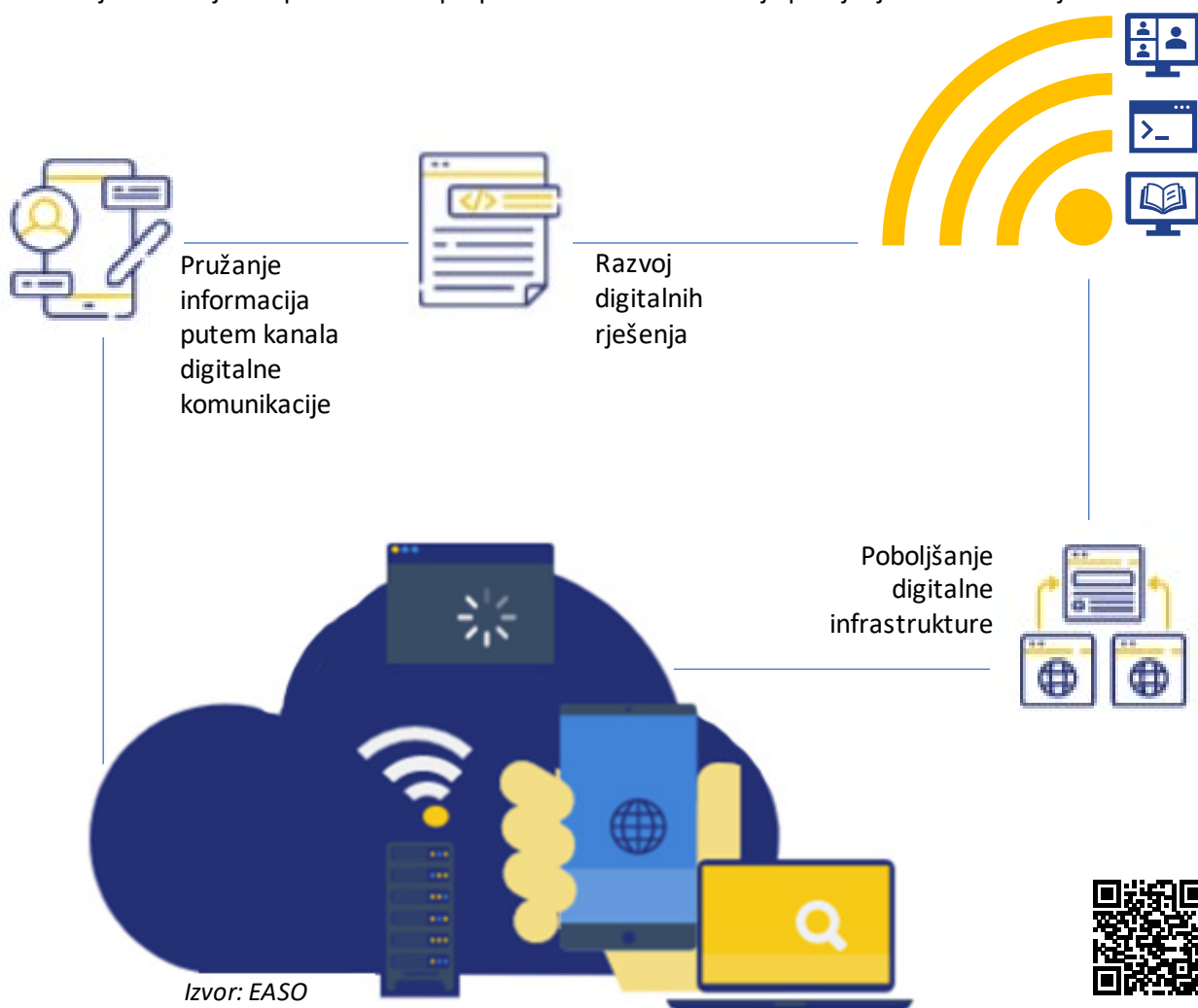
- pouzdano i pravedno upravljanje vanjskim granicama, uključujući provjere identiteta, zdravlja i sigurnosti;
- pravedne i učinkovite sustave azila u svim državama područja EU+, pojednostavnjenje postupaka i vraćanje podnositeljâ čiji je zahtjev odbijen;
- novi mehanizam solidarnosti za iskrcavanje nakon operacija traganja i spašavanja, zemlje pod povećanim pritiskom i krizna stanja;
- bolje predviđanje, pripravnost za krizu i odgovor na krizu;
- učinkovitu politiku vraćanja i koordinirani pristup na razini EU-a kad je riječ o vraćanju državljana trećih zemalja u zemlju podrijetla;
- sveobuhvatno upravljanje na razini EU-a radi boljeg upravljanja politikama azila i migracija i njihove provedbe;
- uzajamno korisna partnerstva s ključnim trećim zemljama podrijetla i tranzita;
- održive zakonite putove za osobe kojima je potrebna zaštita i radi privlačenja talenata u EU; i
- učinkovite integracijske politike.

Kako bi ostvarila te ciljeve, Europska komisija zadržala je svoje prijedloge i podržala privremene dogovore koji su već postignuti o Uredbi o kvalifikaciji, Direktivi o uvjetima prihvata, Uredbi o okviru Unije za preseljenje i Agenciji Europske unije za azil. Također je pozvala na brz dovršetak pregovora o preinačenoj Direktivi o vraćanju. Europska komisija povukla je svoj prijedlog iz 2016. o izmjenama Dablinske uredbe i zamijenila ga novim prijedlogom Uredbe o upravljanju azilom i migracijama. Zajedno s pet zadržanih prijedloga iz 2016. i 2018., pakt obuhvaća paket od devet dodatnih instrumenata, a to su:

- ➔ nova Uredba o dubinskim provjerama
- ➔ izmijenjeni prijedlog o izmjeni Uredbe o postupku azila
- ➔ izmijenjeni prijedlog o izmjeni Uredbe o Eurodacu
- ➔ nova Uredba o upravljanju azilom i migracijama
- ➔ nova Uredba o kriznim situacijama i situacijama više sile
- ➔ novi Plan za pripravnost i upravljanje krizama u području migracija
- ➔ nova Preporuka o preseljenju i dodatnim mehanizmima
- ➔ nova Preporuka o operacijama potrage i spašavanja koju provode privatna plovila
- ➔ nove Smjernice o Direktivi o posrednicima.

Predstavljanje pakta o migracijama i azilu i prijedloga povezanih pravnih instrumenata potaknulo je nove rasprave u učinkovitom i humanom upravljanju migracijama u Europi. Sveobuhvatan pristup Europske komisije u pogledu koordiniranja uključivog postupka savjetovanja i nastojanja usmjerena na temeljito integriranje poveznica između različitih područja politike migracija i azila u jedan smisleni pristup naišli su na pozitivan odjek, kao i iskreno nastojanje usmjereno na uzimanje raznovrsnih potreba različitih država članica EU-a u obzir i nadilaženje kontroverzija iz prošlosti. Iako se čini da među državama članicama i dalje postoje različita mišljenja o određenim aspektima predložene politike migracije i azila, prijedlozi koje je iznijela Europska komisija pružaju temelj za nastavak konstruktivnog dijaloga na tehničkoj i političkoj razini tijekom zakonodavnog postupka. Među pozitivnim reakcijama također su se čuli glasovi državnih i nedržavnih aktera koji su upozoravali na područja u kojima se može ostvariti veći napredak.

Naravno, pandemija bolesti COVID-19 snažno je utjecala na migracijske tokove i funkcioniranje sustava azila u Europi. Uzimajući u obzir poteškoće s kojima su se države članice suočavale u smislu provedbe relevantnih pravila EU-a tijekom pandemije, Europska komisija izdala je **komunikaciju** sa smjernicama za osiguranje kontinuiteta postupaka azila i vraćanja te za preseljenje. Države područja EU+ uvele su brojne mjere tijekom različitih etapa postupka azila, kao i u prihvatnim objektima, u svrhu zaštite fizičke dobrobiti pojedinaca. Mjere ograničavanja, opravdane na temelju razloga povezanih s javnim zdravljem, možda su imale privremen učinak na poštovanje temeljnih prava i sloboda, a dionici ističu da mjere moraju biti privremene i proporcionalne te da se smiju primjenjivati samo kad je to nužno.

Izvor: EASO

Kako bi nastavile pružati usluge uz istodobno poštovanje novih mjera, države područja EU+ provele su digitalizaciju brojnih koraka u postupku azila, pri čemu su razvile i implementirale nove elektroničke sustave. Brojna od tih rješenja možda će se trajno zadržati u svrhu povećanja učinkovitosti sustava azila, dok se druga mogu koristiti kao metodološki predlošci u slučaju da se države područja EU+ suoče sa sličnim izazovima u budućnosti.

Iako je u 2020. općenito zabilježen manji broj dolazaka na vanjske granice EU-a, na migracijskim rutama prema Europi bili su prisutni različiti trendovi. Na zapadnosredozemnoj i istočnosredozemnoj ruti zabilježen je manji broj dolazaka u odnosu na 2019., dok se na zapadnoafričkoj, srednjosredozemnoj i zapadnobalkanskoj ruti broj dolazaka povećao. Grčke granice i otoci i dalje su bili izloženi snažnom pritisku, a Europska komisija surađivala je s grčkim nadležnim tijelima i ostalim državama članicama EU-a kako bi se pružila potpora od velike važnosti za rješavanje situacije, uključujući mjeru dobrovoljnog premještanja djece bez pratnje i djece s osjetljivim okolnostima u obiteljima iz Grčke u druge države članice.

Premještanja su se nastavila i nakon operacija traganja i spašavanja u Sredozemnom moru. Iskrčavanja i premještanja koordinirala je Europska komisija, a ona su se provodila uz sudjelovanje relevantnih agencija EU-a, uključujući EASO, u skladu sa standardnim operativnim postupcima uspostavljenima 2019. Ti su naponi pokazali konkretnu europsku solidarnost u praksi, ali su također istaknuli potrebu za predvidljivijim mehanizmom solidarnosti za iskrčavanja i premještanja, kako je predviđeno u predloženoj novoj Uredbi o upravljanju azilom i migracijama.

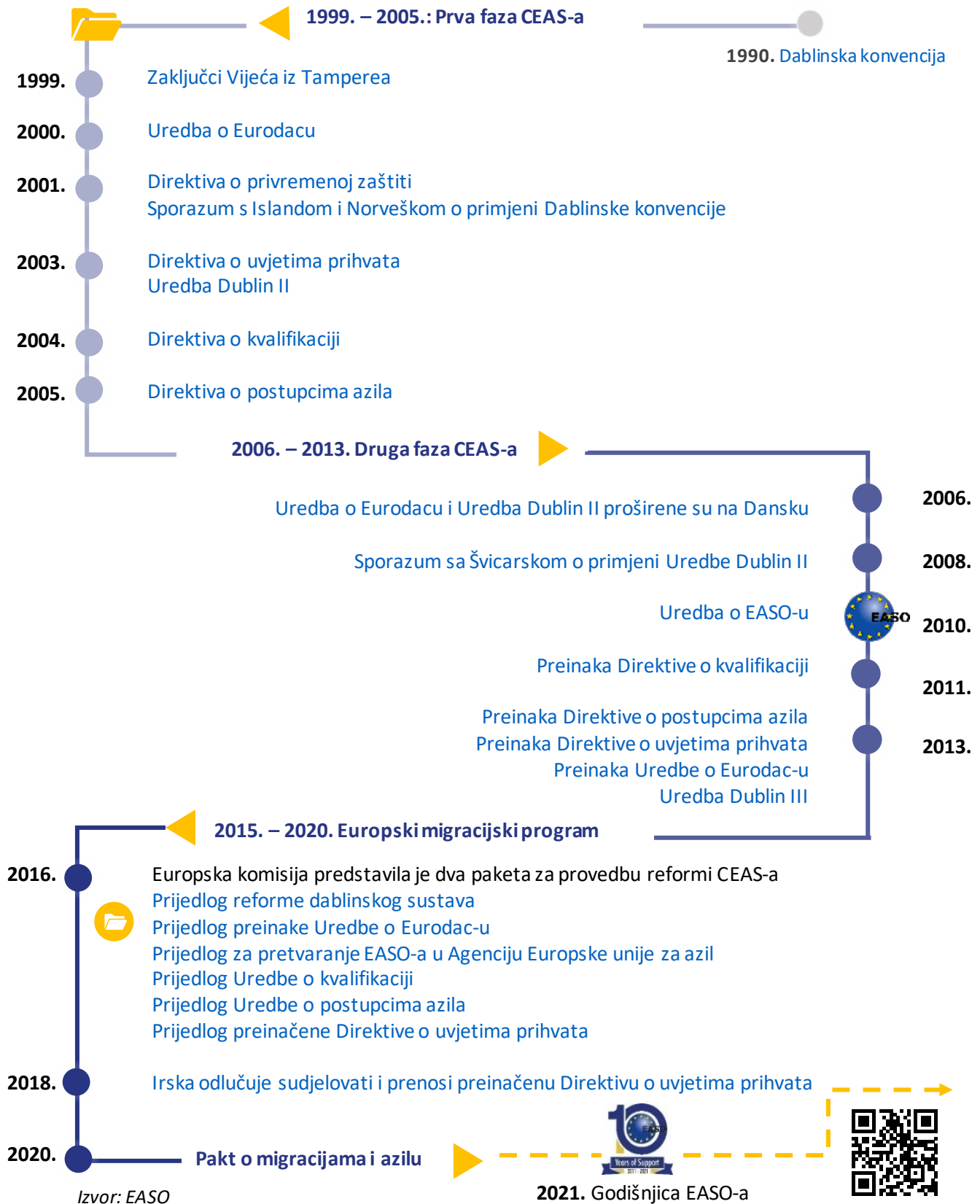
Kraj 2020. označio je i kraj prijelaznog razdoblja tijekom kojeg se pravo EU-a i dalje primjenjivalo na Ujedinjenu Kraljevinu nakon njezina povlačenja iz EU-a. Počevši od 1. siječnja 2021. pravo EU-a u području azila više se ne primjenjuje automatski, osim ako nije zadržano u domaćem pravnom sustavu. Važno je naglasiti da je Uredba Dublin III stavljena izvan snage u Ujedinjenoj Kraljevini i da se njezine odredbe više ne primjenjuju.

Tijekom 2020. EU je nastavio surađivati s vanjskim partnerima u pogledu upravljanja migracijskim pritiscima s pomoću sveobuhvatnog pristupa koji se temelji na multilateralnim odnosima. Ciljevi aktivnosti provedenih u okviru vanjske dimenzije migracijske politike EU-a obuhvaćaju rješavanje glavnih uzroka migracija; suzbijanje mreža za krijumčarenje migranata; poboljšavanje suradnje s trećim zemljama u području vraćanja i ponovnog prihvata; suradnju s partnerskim zemljama u području upravljanja granicama; i pružanje potpore za zaštitu u inozemstvu.

Ispunjavajući svoju zadaću da zajamči usklađeno tumačenje i primjenu prava EU-a, Sud Europske unije donio je nekoliko presuda, uglavnom povezanih s prethodnim odlukama, s dodatnim tumačenjima različitih odredbi zajedničkog europskog sustava azila. Sudska praksa obuhvaćala je teme povezane s učinkovitim pristupom, postupkom azila, održavanjem osobnih intervjua u slučajevima kada je zahtjev proglašen nedopuštenim, oblicima zaštite, zadržavanjem, drugostupanjskim postupcima, zabranom diskriminacije državljana i korisnika međunarodne zaštite koji su naknadno stekli državljanstvo, spajanjem obitelji i održavanjem obiteljskog jedinstva, vraćanjem državljana trećih zemalja, premještanjem, zaštitom koju Agencija Ujedinjenih naroda za pomoć palestinskim izbjeglicama pruža Palestincima bez državljanstva te odbijanjem vojne službe. Nadalje, Sud EU-a donio je presudu o nacionalnim ograničenjima u pogledu financiranja nevladinih organizacija, a ona pogađaju nevladine organizacije koje djeluju u području međunarodne zaštite.

Razvoj zajedničkog europskog sustava azila (CEAS)

3. Potpora koju EASO pruža državama

Godine 2020. obilježena je deseta godišnjica osnivanja EASO-a. U skladu sa svojom osnivačkom uredbom, EASO je usmjeren na doprinos provedbi CEAS-a, na potporu praktičnoj suradnji među državama članicama u području azila i na potporu državama članicama čiji su sustavi azila i prihvata izloženi posebnom pritisku.

U kontekstu pandemije bolesti COVID-19, djelovanje EASO-a tijekom 2020. bilo je izravno usmjereno na pružanje pomoći državama članicama kako bi se zajamčio kontinuitet poslovanja, neometan nastavak programa osposobljavanja i omogućilo održavanje sastanaka država članicama putem interneta. EASO je pokrenuo posebnu inicijativu za prikupljanje informacija kako bi ključnim dionicima pružao ažurirane, sveobuhvatne i pouzdane podatke o učinku bolesti COVID-19 na nacionalne sustave za azil i prihvata te plan cijepljenja tražitelja azila i korisnika međunarodne zaštite. Kako bi zajamčio zadržavanje visokih standarda obrade zahtjeva za azil tijekom pandemije, EASO je izdao praktične preporuke o provođenju osobnih intervjua na daljinu te o provedbi registracija na daljinu/putem interneta.

Kad je riječ o EASO-ovom operativnom radu, zbog zdravstvenih mjera glavnina aktivnosti bila je preusmjerena na administrativne poslove, kao što su rad na neriješenim predmetima; administrativne dužnosti u okviru registracije; pružanje potpore u žalbenim postupcima; aktivnosti izgradnje kapaciteta; poboljšanje politike i postupaka; i potpora pružanju informacija i prihvatu na daljinu putem telefonske podrške. EASO je također nastavio djelovati na terenu i pružati pomoć u premještanju djece bez pratnje iz Grčke u druge države članice. Krajem 2020. postignut je i dogovor o pružanju potpore Španjolskoj kako bi se smanjio pritisak na njezin sustav za prihvata i razvio novi model prihvata.

Videozapis: Ključni događaji i postignuća EASO-a

Izvor: EASO

4. Funkcioniranje zajedničkog europskog sustava azila

Najvažnija kretanja na nacionalnoj razini tijekom 2020. utjecala su na zakonodavstvo, politike i prakse u području azila u državama područja EU+. Dvije horizontalne teme u svim fazama postupka azila bile su učinak pandemije bolesti COVID-19 i digitalizacija postupaka azila.

Digitalizacija postupka azila

Pandemija bolesti COVID-19 bila je poticaj zemljama da se okrenu digitalnim alatima i da prilagode prakse u prihvatnim centrima.

Unatoč prednostima, digitalizacija može nositi i potencijalne rizike, primjerice u vezi sa zaštitom podataka, digitalnom pismenosti i povezivosti.

Izvor: EASO

COVID-19

Ograničenja putovanja tijekom pandemije bolesti COVID-19 uvelike su utjecala na vjerojatnost da će tražitelji azila stići do teritorija EU-a. Nacionalna nadležna tijela morala su se brzo prilagoditi novonastalim okolnostima kratkoročnom obustavom ili ograničenjem registracija tijekom prvog vala pandemije. Tijekom tog razdoblja države područja EU+ reorganizirale su procese i radno okruženje.

Manje tražitelja azila usmjeravano je u dablinski postupak, a postupak transfera morao je biti prilagođen radi usklađivanja sa strogim zdravstvenim zahtjevima. Iz sudske prakse u 2020. proizlazi da je pritisak na zdravstvene sustave postao dodatni čimbenik koji je trebalo uzeti u obzir prilikom utvrđivanja države članice odgovorne za zahtjev za azil.

Mjere držanja fizičkog razmaka, zatvaranje objekata, rad na daljinu i zdravstveni protokoli utjecali su na sve korake obrade zahtjeva, na prvostupanjskoj i na drugostupanjskoj razini, uključujući osobne intervjuje, pružanje usluga usmenog prevođenja, dostavu odluka, upravljanje radnim opterećenjem, osposobljavanje i ocjenjivanje kvalitete. Kad je to bilo moguće, ti su se zadaci obavljali na daljinu, uz pomoć digitalnih tehnologija, kao što su videokonferencije. Interni radni aranžmani u prvostupanjskim i drugostupanjskim upravama bili su prilagođeni kako bi se prekid pružanja usluga sveo na najmanju moguću razinu, uz poštovanje mjera zaštite javnog zdravlja. Zbog toga su produljeni postupovni rokovi.

Promijenio se i način pružanja informacija: prešlo se na sastanke u manjim skupinama, pružanje informacija putem telefona ili interneta ili praktičnih uputa u obliku videozapisa, a dodatni su naponi bili osobito usmjereni na zaštitu, mjere održavanja higijene, protokole koje valja slijediti, pružanje liječničke pomoći i uputa o tome kako izbjeći zarazu. Pravna pomoć i zastupanje pružali su se na daljinu ili uz ograničenu osobnu interakciju. U nekoliko je zemalja, kao izravan rezultat ograničavajućih mjera povezanih s bolesti COVID-19, prijavljeno ograničenje pristupa pravnoj pomoći na granicama te u prihvatnim objektima i objektima za zadržavanje. S obzirom na ograničenu sposobnost provođenja misija za utvrđivanje činjenica u zemljama podrijetla, države područja EU+ usredotočile su se na druge metode prikupljanja informacija u zemlji podrijetla i održavanja kontakta sa svojim izvorima.

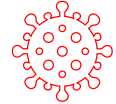
U području prihvata države područja EU+ prilagodile su organizaciju i infrastrukturu prihvata okolnostima pandemije bolesti COVID-19, pri čemu su uvedene mjere kao što su prvotno razdoblje karantene nakon dolaska, održavanje fizičkog razmaka unutar prihvatnih objekata i ograničene mogućnosti kretanja među prihvatnim objektima, ograničavanje posjeta te dodatne higijenske mjere i zaštitna oprema. Zahtjevi u pogledu osiguranja dodatnog prostora još su više opteretili nadležna tijela za prihvata, osoblje za upravljanje i prihvata, dok su usluge potpore često svedene na držanje fizičkog razmaka ili su prebačene na internet. To je imalo osobito štetan učinak na podnositelje zahtjeva s posebnim potrebama, kojima je ponekad bio uskraćen puni raspon potrebnih usluga potpore. U većini država područja EU+ smanjila se popunjenost objekata za zadržavanje zbog ograničenja povezanih s bolesti COVID-19 jer je obustavljeno seljenje podnositelja zahtjeva čiji je zahtjev odbijen, a državljani trećih zemalja su pušteni.

Jedno od područja osobito pogođenih pandemijom bio je sadržaj zaštite i integracija korisnika zaštite. Kašnjenja u produljenju boravišnih dozvola zbog prekida pružanja usluga često su dovodila do pravne nesigurnosti i ometala pristup drugim pravima, kao što su stambeno zbrinjavanje, zapošljavanje i zdravstvena zaštita. Postupci spajanja obitelji zaustavljeni su ili su znatno kasnili, a mogućnosti zapošljavanja su smanjene. Pružanje prikladne potpore za djecu putem nastave na internetu često je predstavljalo izazov zbog manjka računala, internetske veze ili neodgovarajućih uvjeta stanovanja, u kojima nije bilo moguće osigurati odvojeno tiho mjesto za učenje. Programi potpore i planovi za pojedinačnu integraciju za korisnike prošireni su ili prilagođeni novim okolnostima. Međutim, učinci

pandemije možda će imati dugoročne posljedice na integraciju, od zdravlja do smještaja i mogućnosti zapošljavanja.

Naravno, ograničenja putovanja utjecala su na provedbu vraćanja. Broj prisilnih vraćanja znatno je pao, dok su se dobrovoljna vraćanja nastavila provoditi u skladu s propisanim zdravstvenim protokolima i mjerama zaštite. Brojne zemlje nisu obustavile samo postupke vraćanja, nego i izdavanje odluka o vraćanju, čime je produljeno razdoblje za dobrovoljni odlazak.

Općenito, države područja EU+ uložile su goleme napore kako bi zajamčile kontinuitet pružanja usluga, čime su pokazale otpornost i fleksibilnost nacionalnih sustava za azil i prihvata kada su suočeni s neočekivanim. Pravosudna su tijela istodobno preispitala nove mjere kako bi zajamčila da su u skladu s pravnim standardima i jamstvima.

Digitalizacija

Pandemija bolesti COVID-19 pružila je nov poticaj za nastavak ili ubrzanje uporabe digitalnih tehnologija u području azila. Tijekom 2020. države područja EU+ razvile su i implementirale nove elektroničke sustave u svim fazama postupka azila. Digitalna su se rješenja upotrebljavala za registraciju zahtjeva putem interneta, provjeru identiteta podnositelja zahtjeva, podnošenje dokumenata, održavanje intervjua na daljinu, pružanje informacija, pravne pomoći i usluga usmenog prevođenja, jezičnu analizu, dostavu odluka i informacija o statusu predmeta, podnošenje žalbi i digitalnih potpisa za donošenje odluka i pružanje potpore integraciji, uključujući učenje jezika, društvenu orijentaciju i osposobljavanje u području traženja posla. Brojne su zemlje također poboljšale svoje elektroničke sustave i IT infrastrukturu za upravljanje prihvatom te ulagale u dodatnu IT opremu u prihvatnim centrima.

Što se tiče vraćanja, države područja EU+ okrenule su se postupcima komunikacije i savjetovanja o ponovnoj integraciji na daljinu, dok su internetski alati olakšali komunikaciju s trećim zemljama o postupcima identifikacije povratnika i izdavanje putnih isprava. Kako bi se zajamčio kontinuitet usluga, digitalne tehnologije, kao što su intervjui na daljinu i virtualni orijentacijski tečajevi prije odlaska, upotrebljavale su se i u kontekstu preseljenja.

Iako postoje brojne prednosti digitalizacije, istaknuti su i njihovi potencijalni rizici, uključujući privolu za uporabu osobnih podataka, pitanja pristupačnosti za određene profile podnositelja zahtjeva kojima možda nedostaju vještine digitalne pismenosti ili koji možda nemaju pristup opremi i mogućnosti povezivanja; manjak ljudske interakcije u pružanju usluga (primjerice, u smislu pružanja prilagođenih usluga osobama s posebnim potrebama) i veće povjerenje među ciljanim skupinama u svrhu poticanja značajne uporabe. Kako rad u smjeru provedbe digitalizacije napreduje, te razloge za zabrinutost valja uzeti u obzir i riješiti na primjeren način.

4.1 Pristup državnom području i postupak azila

Preinačena Direktiva o postupcima azila državama članicama EU-a pruža smjernice o tome kako omogućiti učinkovit pristup postupku potrebitim osobama i zaštitu prava na podnošenje zahtjeva za zaštitu. Unatoč tome, tijekom 2020. prijavljen je niz incidenata na vanjskim granicama EU-a povezanih sa sprečavanjem ili odgađanjem

primjene preinačene Direktive o postupcima azila te, posljedično, pružanja učinkovitog pristupa postupku azila.

Glavne zakonodavne i političke promjene u pristupu postupku azila tijekom 2020. nastavile su se u istom smjeru kao i prethodnih godina. I dalje se provodila prilagodba postupaka kako bi nadležna tijela dobila što je moguće više informacija na početku postupka azila na djelotvoran i koordiniran način među različitim dionicima. Glavni je cilj bio bolje usmjeravanje predmeta kroz sustav i ubrzavanje sveukupnog postupka.

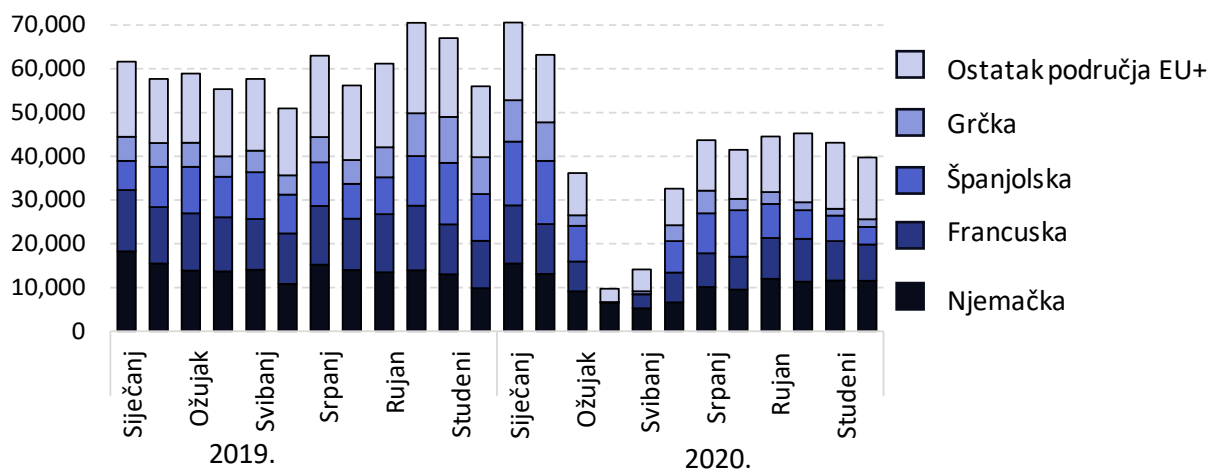
Tijekom 2020. u državama područja EU+ zaprimljeno je približno 485 000 zahtjeva za međunarodnu zaštitu, što predstavlja znatan pad od 32 % u usporedbi s brojem zahtjeva u 2019. Taj pad, koji je doveo do najmanjeg godišnjeg broja zahtjeva od 2013., može se pripisati ograničenjima povezanim s pandemijom bolesti COVID-19 koja su se provodila u državama područja EU+ i trećim zemljama, a kojima su ograničena kretanja preko granice i unutar zemalja.

Tijekom godine dolazilo je do velikih odstupanja broja zahtjeva za azil. Broj zahtjeva nastavio je rasti početkom godine; u siječnju i veljači 2020. zaprimljeno je više zahtjeva nego u istim mjesecima 2019. (povećanja od 15 % i 10 %). Međutim, nakon izbivanja bolesti COVID-19 u ožujku 2020., broj zahtjeva bitno je pao. Nakon što su mjere ograničenja kretanja postupno ukinute u zemljama, broj zahtjeva ponovno je počeo rasti (*vidjeti sliku 1.*).

Utjecaj mjera protiv bolesti COVID-19 na zahtjeve za azil bio je nejednako raspoređen u državama područja EU+. U državama u kojima je postupak azila uglavnom obustavljen tijekom prvog vala pandemije zabilježen je znatan pad broja zahtjeva za azil, dok su u državama koje su postupak azila ostavile otvorenim zabilježena manja smanjenja.

Općenito, gotovo dvije trećine (63 %) svih zahtjeva za azil tijekom 2020. podneseno je u samo tri zemlje: Njemačkoj (122 000), Francuskoj (93 000) i Španjolskoj (89 000), nakon kojih slijede Grčka (41 000) i Italija (27 000) sa znatno manjim brojem zahtjeva. Vodeće zemlje podrijetla ostale su nepromijenjene u odnosu na 2019.: Sirija (70 000), Afganistan (50 000), Venezuela (31 000), Kolumbija (30 000) i Irak (20 000) – za sve je te zemlje tijekom 2020. zabilježen manji broj zahtjeva. Državljeni vodećih pet zemalja podrijetla zajedno su činili više od dvije petine svih zahtjeva u državama područja EU+.

Slika 1.: Zahtjevi za azil po vodećim zemljama primateljicama, po mjesecima, 2019. – 2020.

Izvor: Eurostat [*migr_asyappctzm*] na dan 28. travnja 2021.

4.2 Dablinski postupak

Svrha je Uredbe Dublin III definirati jasan i izvediv način utvrđivanja države članice koja je odgovorna za razmatranje svakog pojedinog zahtjeva za azil. Njome se želi zajamčiti da podnositelji zahtjeva doista imaju pristup postupcima za priznavanje međunarodne zaštite i da će zahtjev razmatrati jedna, jasno određena država članica. Dablinski sustav jedan je od elemenata CEAS-a o kojima se najviše raspravlja, osobito u pogledu postizanja ravnoteže zajedničke odgovornosti i solidarnosti među državama članicama.

Potencijalna budućnost dablinskog postupka istaknuta je 2020. prilikom predstavljanja novog [pakta o migracijama i azilu](#) i [Prijedloga uredbe o upravljanju azilom i migracijama](#) Europske komisije. Paktom se dablinski sustav želi zamijeniti zajedničkim okvirom koji će, osim učinkovitih mehanizama za utvrđivanje države članice odgovorne za zahtjev za azil, obuhvaćati nov sveobuhvatan mehanizam za trajnu solidarnost na temelju usklađenih kriterija.

Na temelju podataka razmijenjenih putem EASO-ova sustava za rano obavješćivanje i pripravnost, tijekom 2020. doneseno je 95 000 odluka o zahtjevima poslanima na temelju Dablinske uredbe. To predstavlja pad od jedne trećine u usporedbi s 2019., što je u skladu s padom broja zahtjeva za azil podnesenih 2020. Stopa odluka u skladu s Dablinskom uredbom koje su primili podnositelji zahtjeva za azil iznosila je 20 %, što je slično stanju u 2019.

Na razini država, Francuska i Njemačka i dalje su primale najveći broj odluka o svojim zahtjevima za to da neka druga država preuzme odgovornost, i zajedno su činile više od tri petine ukupnog broja odluka donesenih za države područja EU+. Ukupna stopa prihvata za odluke o zahtjevima u skladu s Dablinskom uredbom tijekom 2020., izmjereno udjelom odluka o prihvaćanju odgovornosti u ukupnom broju donesenih odluka, iznosila je 56 %, što pokazuje daljnji pad na razini država područja EU+ i država članica u dablinskom sustavu treću uzastopnu godinu. Međutim, postojale su znatne razlike u stopama prihvata na razini pojedinačne države.

Među ostalim važnim događajima na europskoj razini, diskrecijska klauzula iz članka 17. stavka 2. Uredbe Dublin III bila je temelj za program premještanja 1 600 djece bez pratnje i djece s teškim

medicinskim stanjima i ostalim oblicima ranjivosti i njihovih obitelji iz Grčke u druge države članice. Ova se klauzula primjenjivala i u premještanjima nakon iskrcavanja nakon provedenih operacija traganja i spašavanja u Italiji i Malti.

Tijekom 2020. broj pozivanja na članak 17. stavak 1. Dablinske uredbe, koji je također diskrecijska klauzula, iznosio je malo više od 4 700, što je velik pad od gotovo jedne trećine u odnosu na 2019. U skladu s tom klauzulom država članica može odlučiti da će razmotriti zahtjev za međunarodnu zaštitu i onda kada to nije njezina odgovornost na temelju kriterija iz Uredbe Dublin III. Tijekom 2020. razlozi za navedeno obuhvaćali su broj slučajeva bolesti COVID-19 u određenoj zemlji.

Naravno, pandemija bolesti COVID-19 i izvanredne mjere koje su provodile države područja EU+ otežale su transfere u skladu s Dablinskom uredbom. Ukupno je provedeno otprilike 13 600 transfera, što čini polovicu broja transfera u 2019. Broj je prvo pao u ožujku 2020. i nastavio padati u razdoblju od travnja do lipnja 2020. Od srpnja 2020. provedba transfera postupno je počela rasti, ali u kasnijem dijelu godine nije dosegnut broj mjesečnih transfera iz vremena prije izbijanja bolesti COVID-19. Četiri su države, Francuska, Njemačka, Grčka i Nizozemska, provele više od tri četvrtine svih transfera.

Nacionalni sudovi primili su brojne žalbe povezane s načinima i rokovima transfera, od kojih su se brojne odnosile na izračun rokova za transfer s obzirom na pandemiju bolesti COVID-19.

4.3 Posebni postupci

Tijekom razmatranja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u okviru prvostupanjskog postupka države članice u određenim uvjetima mogu primjenjivati posebne postupke, kao što su ubrzani postupci, postupci na granicama ili prioritetni postupci, u skladu s osnovnim načelima i jamstvima predviđenima zakonodavstvom EU-a. Tijekom 2020. uvedene su ili proširene različite vrste postupaka na granicama, uglavnom usmjerene na brzu obradu. U nekim su državama članicama ponekad izražene zabrinutosti o uvjetima smještaja na granici, provedbi zadržavanja i zaštiti jamstava za podnositelje zahtjeva s posebnim potrebama.

Države područja EU+ usredotočile su na redovito preispitivanje svojih popisa sigurnih zemalja podrijetla, što je dovelo do nekoliko izmjena tih popisa tijekom 2020. Popisi su izvor pozadinskih informacija o zahtjevima za azil upućenima u ubrzani postupak, a tijekom 2020. na čitavom području EU+ uočen je trend davanja prednosti predmetima u ubrzanom postupku tijekom prve faze pandemije bolesti COVID-19.

Izmjenama zakonodavstva i politika brojne su države područja EU+ definirale i kriterije za ponovljene ili naknadne zahtjeve za međunarodnu zaštitu kako bi se spriječila zlorporaba sustava azila podnošenjem ponovljenih neosnovanih zahtjeva. Općenito, tijekom 2020. države područja EU+ zaprimile su oko 56 000 ponovljenih zahtjeva, što predstavlja pad od 19 % apsolutnog broja u usporedbi s 2019., ali i porast od 2 postotna boda kad je riječ o udjelu ponovljenih zahtjeva u ukupnom broju zahtjeva.

4.4 Prvostupanjska obrada zahtjeva za azil

Tijekom 2020. naponi su bili usmjereni na brzu i učinkovitu obradu, uz istodobno osiguranje jamstava za podnositelje zahtjeva u državama područja EU+. Pad broja zahtjeva za azil tijekom 2020. donio je priliku za preispitivanje postojećih praksi, uvođenje učinkovitijih

metoda, uključujući putem digitalizacije, donošenje novih smjernica za ocjenjivanje zahtjeva i rješavanje zaostalih predmeta u postupku.

Zajedno sa znatnim smanjenjem broja podnesenih zahtjeva, te su promjene možda doprinijele činjenici da je prvi put od 2017. broj odluka donesenih u državama područja EU+ nadmašio broj podnesenih zahtjeva. Općenito, tijela za azil u državama područja EU+ tijekom 2020. donijela su približno 534 500 prvostupanjskih odluka, pri čemu je u samo pet država doneseno više od četiri petine svih prvostupanjskih odluka: Njemačka (24 %), Španjolska (23 %), Francuska (16 %), Grčka (12 %) i Italija (8 %). Većina prvostupanjskih odluka donesena je za državljane Sirije, Venezuele, Afganistana i Kolumbije (u silaznom redoslijedu).

Osim toga, povučeno je približno 47 200 zahtjeva, što je najmanji broj od 2013. te više od četvrtinu manje nego tijekom 2019. Kao rezultat pada broja zahtjeva i broja povučenih zahtjeva, zabilježena je stopa od jednog povlačenja na svakih 10 podnesenih zahtjeva tijekom 2020., što je slično stanju u 2019. Iako se u podacima Eurostata ne navodi vrsta povlačenja, podatci sustava EPS upućuju na to da je većina zahtjeva povučenih 2020. povučena prešutno, kao i prethodnih godina. Povučeni zahtjevi, posebno oni koji su povučeni prešutno, mogu poslužiti kao približni pokazatelj bijega i početka sekundarnih kretanja prema drugim državama područja EU+. To dodatno potvrđuje i činjenica da su se zahtjevi većinom povlačili u državama članicama pod najvećim pritiskom, kao što su Grčka i Italija, a riječ je o više od trećine ukupnog broja povučenih zahtjeva.

4.5 Obrada zahtjeva za azil u okviru drugostupanjskog postupka ili postupka višeg stupnja

Iako je broj odluka o zahtjevima u prvostupanjskom postupku ostao razmjerno stabilan tijekom 2020., broj odluka donesenih u okviru drugostupanjskog postupka ili postupka višeg stupnja pao je za gotovo petinu, s približno 300 000, koliko je iznosio 2018. i 2019., na približno 237 000, koliko je iznosio 2020. Slično kao i prethodnih godina, u trima državama područja EU+ doneseno je više od dvije trećine svih odluka nakon žalbenog postupka ili postupka preispitivanja: Njemačka (42 % svih odluka u okviru drugostupanjskog postupka ili postupka višeg stupnja), Francuska (18 %) i Italija (10 %). Tijekom 2020. više od dvije na svakih pet odluka u okviru drugostupanjskog postupka ili postupka višeg stupnja doneseno je za državljane Afganistana, Pakistana, Sirije i Nigerije, a isti je obrazac uočen i 2019.

Izmjene zakonodavstva i politika za drugostupanjski postupak u državama područja EU+ bile su usmjerene na reorganizaciju drugostupanjskih tijela radi veće specijalizacije, zatim na obustavu vraćanja tijekom žalbenog postupka i privremene prilagodbe pisanih i usmenih postupaka, kao i rokova, zbog ograničenja povezanih s bolesti COVID-19.

4.6 Predmeti u postupku

Budući da je tijekom 2020. doneseno više odluka nego što je podneseno zahtjeva, broj predmeta u postupku pao je u državama područja EU+. Krajem 2020. približno 773 600 podnositelja zahtjeva za azil još je čekalo na odluku, što je pad od 18 % u usporedbi s 2019. Međutim, broj predmeta u postupku ipak bio viši od onog iz vremena prije krize, tj. iz 2014.

4.7 Prihvat podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu

Tijekom 2020. nastavili su se trendovi uočeni prethodnih godina. Neke su zemlje započele opsežne reforme svojih sustava za prihvat, uključujući reorganizaciju institucija i prilagodbe kapaciteta za prihvat. Nastavljene su povećana centralizacija i koordinacija početne faze prijvata, a više je zemalja pristupilo uspostavi centara za dolazak, čime se sve dionike postupka azila i prijvata usmjerava na jedno mjesto kako bi se olakšale početne faze postupka.

Pojava zadržavanja korisnika kojima je odobrena međunarodna zaštita ili bivših podnositelja zahtjeva u objektima za prihvat nakon završetka postupka azila nastavila se u nekoliko država članica EU-a. Tijekom prethodnih godina naglasak je bio na brzom uključivanju podnositelja zahtjeva u programe osposobljavanja radi zapošljavanja te u programe ocjenjivanja i razvoja vještina. Iako se čini da je to i dalje glavno načelo kojim se vode države članice, smanjeni obujam usluga, uključujući obrazovanje i osposobljavanje, zbog pandemije bolesti COVID-19 doveo je do opasnosti da će ti programi biti manje učinkoviti, usprkos naporima nacionalnih tijela.

Čini se da se tijekom prošle godine povećala zabrinutost UNHCR-a i organizacija civilnog društva u pogledu uvjeta smještaja u prihvatnim objektima u određenim državama i situacijama, primjerice na žarišnim točkama. Tragični događaji u kampu u Moriji na otoku Lezbosu potaknuli su obnovu višestrane suradnje radi poboljšanja uvjeta prijvata.

4.8 Zadržavanje tijekom postupka azila

Tijekom 2020. brojne su države područja EU+ izmijenile svoje zakonodavstvo u području zadržavanja u kontekstu masovnih dolazaka državljana trećih zemalja i postupaka vraćanja. Neke su države uložile vidljive napore u izmjene politika u smjeru alternativnih rješenja za zadržavanje, dok su u drugima takva alternativna rješenja ostala ograničena. Glavni su izazovi i dalje bili posezanje za opcijom zadržavanja, uvjeti života za vrijeme zadržavanja i zadržavanje maloljetnika, dok su alternativna rješenja ostala ograničena. Tijekom godine europski i nacionalni sudovi analizirali su politike i prakse zadržavanja, tumačili pravo u praksi i postavljali standarde.

4.9 Pristup informacijama

Države područja EU+ poboljšale su i prilagodile svoje prakse kako bi podnositeljima zahtjeva za azil zajamčile učinkovit pristup informacijama i pravičnost postupka. Napori su bili usmjereni na uporabu novih tehnologija, uspostavljanje alternativnih kanala za širenje informacija i podizanje razine osviještenosti putem alata za elektroničku komunikaciju, kao što su internetske platforme i centri, mobilne aplikacije i kanali društvenih medija. Brojne su države uspostavile namjenske telefonske linije i izmijenile postojeća mrežna mjesta kako bi zajamčile dostupnost informacija na brojnim jezicima. Informacije stavljene na raspolaganje obuhvaćaju aspekte postupka azila, informacije o svakodnevnom životu u zemlji domaćinu, integraciji, vraćanju i novosti o mjerama povezanim s bolesti COVID-19.

4.10 Pravna pomoć i zastupanje

Kako bi ublažile učinak ograničavajućih mjera protiv bolesti COVID-19 te kako bi i dalje pružale pristup pravnoj pomoći, brojne su zemlje organizirale informativne sastanke o pravnoj pomoći, koji su se održavali pojedinačno ili u manjim skupinama ili je interakcija licem u lice zamijenjena telefonskim i videopozivima. Brojne su zemlje također donijele novo zakonodavstvo ili politike o ostvarivanju pristupa pravnoj pomoći i zastupanju, pri čemu su neke od njih prvi put omogućile pristup pravnoj pomoći ili zastupanju u okviru prvostupanjskih postupaka.

Postojeći su projekti prošireni, a suradnja s ostalim dionicima je ojačana. Uz to, uvedene su mjere za poboljšanje kvalitete usluga, pri čemu su povišene satnice odvjetnika i pooštreni zahtjevi u smislu kvalifikacija. Međutim, tijekom 2020. organizacije civilnog društva izrazile su zabrinutost zbog otežanog ili nedostatnog pristupa pravnoj pomoći i zastupanju na granicama, u centrima za zadržavanje i u prihvatnim objektima, čemu su djelomično bila uzrok ograničenja povezana s bolesti COVID-19,.

4.11 Usluge usmenog prevođenja

U 2020. naglasak je stavljen na povećanje standarda kvalitete usmenog prevođenja, primjerice osposobljavanjem usmenih prevoditelja, pojačanim praćenjem i poboljšanjem mehanizama za ocjenjivanje kvalitete. U slučajevima kada su ugovorene usluge usmenog prevođenja, u ugovore su dodani novi zahtjevi kako bi se zajamčilo kvalitetnije usmeno prevođenje. Postojala je istaknuta potreba za poboljšanjem usluga usmenog prevođenja na granicama, kao i manjak usmenih prevoditelja za određene jezike u nekim državama područja EU+.

4.12 Informacije o zemlji podrijetla

Tijekom 2020. države područja EU+ nastavile su ulagati napore u poboljšanje količine i kvalitete informacija o zemlji podrijetla. Budući da se misije za utvrđivanje činjenica nisu mogle održavati, države su se usredotočile na druge metode prikupljanja informacija, dok su neke jedinice za informacije o zemlji podrijetla iskoristile mjere ograničenja kretanja kako bi provodile dubinske analize, poboljšale i ažurirale dostupne informacije i obuhvatile veći broj tema.

Zemlje s manjim upravama za azil poduzele su korake prema uspostavi jedinica za informacije o zemljama podrijetla ili razvoju metodologije dodjele određenih zemalja podrijetla službenicima za obradu predmeta koji ih redovno ažuriraju. Istraživanje i izvještavanje bili su usmjereni na ažuriranje informacija o zemljama podrijetla za koje su informacije već bile dostupne, najčešće uobičajenim zemljama podrijetla podnositelja zahtjeva za azil, kao što su Afganistan, Iran, Irak i Sirija, ali su također uloženi napor u prikupljanje informacija o manje uobičajenim zemljama podrijetla za koje su postojale ograničene informacije ili informacije uopće nisu postojale, kao što su Kolumbija i Šri Lanka.

4.13 Apatridnost u kontekstu azila

Osobe bez državljanstva i korisnici međunarodne zaštite dvije su zasebne kategorije u međunarodnom pravu, no osoba može istodobno biti korisnik međunarodne zaštite i osoba bez državljanstva. U kontekstu azila apatridnost može utjecati na postupak utvrđivanja statusa zahtjeva za međunarodnu zaštitu, kao i na postupovne zaštitne mjere. Tijekom 2020. brojne su države

područja EU+ poduzele određene korake radi rješavanja problema apatridnosti, uključujući ostvarivanje pristupa relevantnim međunarodnim pravnim instrumentima, uspostavu posebnih postupaka za utvrđivanje apatridnosti, omogućivanje dodjele državljanstva pri rođenju, olakšavanje pristupa prirođenju, unapređenje sadržaja zaštite osoba bez državljanstva, ubrzanje postupka utvrđivanja apatridnosti te ažuriranje smjernica o obradi zahtjeva osoba bez državljanstva.

Međutim, čini se da se osobe bez državljanstva i dalje suočavaju s izazovima u različitim fazama postupka azila, uključujući manjak osviještenosti o pitanjima povezanim s apatridnosti u postupku azila, nepostojanje postupaka za utvrđivanje apatridnosti u nekim državama područja EU+ te povećan rizik od proizvoljnog zadržavanja osoba bez državljanstva u kontekstu imigracije.

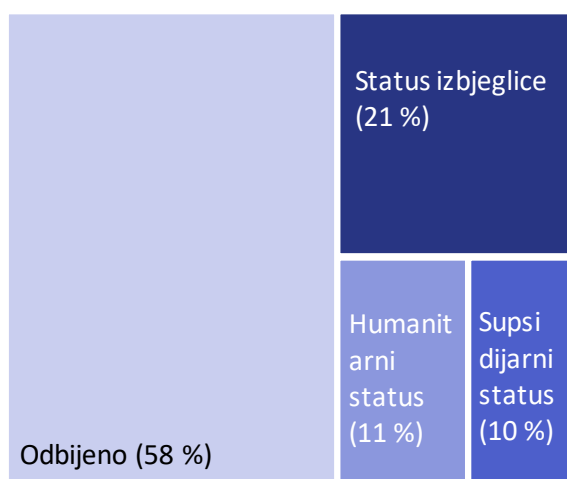
4.14 Sadržaj zaštite

Osobama za koje je donesena pozitivna odluka dodjeljuje se oblik zaštite u državama područja EU+ koji podrazumijeva skup prava i obveza te pristup brojnim uslugama. Pozitivna odluka jest odluka kojom se dodjeljuju status izbjeglice, supsidijarna zaštita (oboje je uređeno pravom EU-a) ili humanitarna zaštita (koja se dodjeljuje u skladu s nacionalnim pravom). Stopa priznavanja odnosi se na broj pozitivnih odluka, iskazan kao postotak ukupnog broja odluka o zahtjevima za međunarodnu zaštitu.

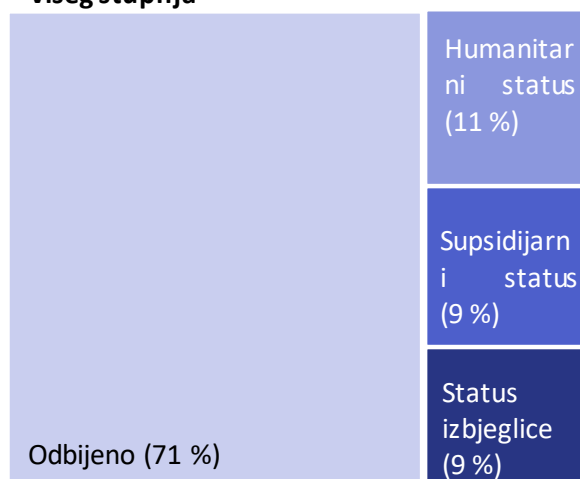
Tijekom 2020. stopa priznavanja u državama područja EU+ za prvostupanjske odluke o zahtjevima za azil iznosila je 42 %: od 534 000 donesenih odluka, njih 224 000 bilo je pozitivno i podnositelju zahtjeva dodijeljen je neki oblik zaštite. Većinom pozitivnih prvostupanjskih odluka dodijeljen je status izbjeglice (113 000 ili polovica svih pozitivnih odluka). Supsidijarna zaštita dodijeljena je u otprilike 52 000 slučajeva (23 % svih pozitivnih odluka), dok je humanitarni status dodijeljen u 59 000 slučajeva (27 % svih pozitivnih odluka (*vidjeti sliku 2.*)).

Slika 2. Ishod odluka o zahtjevima za azil u prvostupanjskom postupku i u postupku drugog ili višeg stupnja u državama područja EU+, 2020.

A. Odluke u prvostupanjskom postupku

B. Odluke donesene u postupku drugog ili višeg stupnja

Izvor: Eurostat [[migr_asyappctzm](#)] na dan 28. travnja 2021.

U postupcima drugog ili višeg stupnja u državama područja EU+ doneseno je 237 000 odluka, uključujući 70 000 pozitivnih odluka, što znači da je stopa priznavanja 29 %. Pozitivnim odlukama u

postupcima drugog ili višeg stupnja najčešće je dodijeljen humanitarni status (26 000), dok su status izbjeglice i supsidijarna zaštita dodijeljeni u nešto manjem broju predmeta (svaki po 22 000).

Opseg i kvaliteta prava i usluga koje primaju korisnici zaštite utječu na vjerojatnost njihove uspješne integracije u nova društva. Tijekom 2020. neke su zemlje uvele mjere kojima su željele urediti status određenih skupina stranaca. Neke su pokrenule promjene u svrhu olakšavanja spajanja obitelji za korisnike međunarodne zaštite i pojašnavale taj postupak u detaljnijim smjernicama, dok su sudovi i dalje bili aktivni u oblikovanju politika i praksi za spajanje obitelji. Trendovi iz prethodnih godina istodobno su i dalje upućivali na povećanu uporabu preispitivanja statusa i strožu primjenu razloga za prestanak i ukidanje statusa zaštite.

Izrada i pokretanje novog Akcijskog plana EU-a za integraciju i uključivanje pružili su daljnje smjernice za strategije integracije na nacionalnoj razini. Države područja EU+ nastavile su ulagati napore u pružanje potpore korisnicima putem učenja jezika, pristupa obrazovanju i strukovnom osposobljavanju, mogućnosti zapošljavanja te socio-kulturne orijentacije, uz nedavni prijelaz na personalizaciju planova za integraciju u skladu s potrebama pojedinih korisnika. Tijekom prethodnih godina ojačane su aktivnosti ocjenjivanja planova za integraciju putem interdisciplinarnog istraživanja s ciljem ocjenjivanja učinka postojećih politika i donošenja preporuka za budućnost. Tijekom 2020. poremećaji povezani s pandemijom bolesti COVID-19 izazvali su zabrinutost u pogledu učinkovitog pristupa obrazovanju za djecu izbjeglice, pri čemu su brojni dionici pozivali na donošenje brzih mjera kako bi se izbjegle dugoročne posljedice.

Razlog za zabrinutost i dalje je situacija osoba kojima je dodijeljena međunarodna zaštita u jednoj državi članici, ali koje su se potom preselile i podnijele zahtjev za azil u drugoj državi članici. Takvi su primjeri sve važniji u nekim državama članicama i naglašeni su u političkim raspravama o prijedlozima za reformu iz 2016. i paktu o migracijama i azilu.

4.15 Vraćanje bivših podnositelja zahtjeva

Iako je stopa provedenih vraćanja državljana trećih zemalja ostala razmjerno niska u državama područja EU+, tijekom 2020. donesene su brojne zakonodavne i političke inicijative u svrhu poboljšanja provedbe vraćanja i troškovne učinkovitosti postupka vraćanja. Neke su zemlje uvele stroža pravila o obvezi suradnje, identifikaciji osoba koje valja vratiti i o rokovima za najavu odlazaka.

Zemlje su promicale i dobrovoljni povratak i pomoć te su u većoj mjeri surađivale s Frontexom. Brojne su se promjene odnosile na provedbu vraćanja uz puno poštovanje načela *zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja* i humanitarnih aspekata, uključujući dostojanstveno vraćanje maloljetnika bez pratnje.

4.16 Preseljenje i humanitarni prihvati

Preseljenje i humanitarni prihvat imaju ključnu ulogu u pružanju zakonitih i sigurnih putova prema zaštiti za osobe kojima je ona potrebna. Od uvođenja prvog europskog programa preseljenja u srpnju 2015. postupak je zadržao važno mjesto u programu politika. S obzirom na ograničenja povezana s bolesti COVID-19, tijekom 2020. neizbježan je bio pad broja izbjeglica učinkovito preseljenih u države područja EU+.

U skladu sa smjernicama Europske komisije o provedbi relevantnih odredbi EU-a u području azila, postupka vraćanja i preseljenja, države područja EU+ prilagodile su svoje uvjete kako bi, gdje je to moguće, zajamčile kontinuitet postupaka preseljenja, primjerice obradom hitnih slučajeva na osnovi

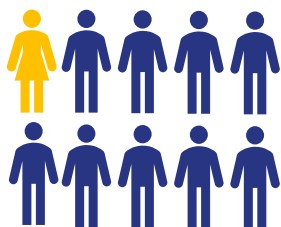

spisa i provedbom intervjua na daljinu. Do kraja 2020. većina država nije ispunila svoje nacionalne kvote i morale su zatražiti prijenos u narednu godinu, izražavajući time svoju posvećenost pružanju sigurnih putova prema zaštiti.

Usredotočenost na ranjive podnositelje zahtjeva za azil

Tijekom 2020. približno **14 200** zahtjeva za međunarodnu zaštitu podnijeli su **maloljetnici bez pratnje** u državama područja EU+

što čini **3 %** od ukupno **485 000** zahtjeva za azil podnesenih 2020.

Gotovo **9** od **10** maloljetnika bez pratnje koji su zatražili međunarodnu zaštitu bili su dječaci

Potrebno je uložiti veće napore kako bi se **žene i djevojke** u postupku azila zaštitilo od nasilja, trgovanja ljudima i sakaćenja ženskih spolnih organa

41 % maloljetnika bez pratnje podrijetlomje iz **Afganistana**

Potrebne su mjere zaštite kako bi se djecu u postupku azila zaštitilo od **krijumčara ljudima**

Lezbijke, homoseksualci, biseksualne, transrodne i interseksualne osobe u brojnim su dijelovima svijeta izloženi povredama ljudskih prava. Ponekad se boje otvoreno govoriti tijekom postupka azila

Izvor: EASO

5. Djeca i podnositelji zahtjeva s posebnim potrebama

Pravna stečevina EU-a o azilu uključuje odredbe o utvrđivanju podnositelja zahtjeva kojima su potrebna posebna postupovna jamstva i pružanju potpore tim podnositeljima zahtjeva. Jednu od ključnih skupina među ranjivim podnositeljima zahtjeva čine maloljetnici bez pratnje i skrbi odgovorne odrasle osobe koji traže zaštitu. Novi pakt o migracijama i azilu sadrži nekoliko odredbi kojima se želi zajamčiti uzimanje u obzir najboljih interesa djeteta, primjerice jačanjem spajanja obitelji i poticanjem snažnijih mehanizama solidarnosti za premještanje djece bez pratnje i ranjivih podnositelja zahtjeva.

U 2020. godini maloljetnici bez pratnje podnijeli su približno 14 200 zahtjeva za međunarodnu zaštitu u državama područja EU+, što čini 3 % od ukupno 485 000 zahtjeva. U usporedbi s 2019., apsolutni broj maloljetnika bez pratnje ostao je razmjerno stabilan (-3 %). Međutim, s obzirom na znatni ukupni pad broja zahtjeva za azil, udio maloljetnika bez pratnje povećao se za jedan postotni bod u odnosu na 2019.

Velik dio maloljetnika bez pratnje došao je iz Afganistana. Njihov broj čini 41 % zahtjeva maloljetnika u državama područja EU+ tijekom 2020. (i porast od 11 postotnih bodova u odnosu na 2019.), nakon čega slijedi Sirija sa 16 % (porast od 6 postotnih bodova). Kao i prethodnih godina, golema većina maloljetnika bez pratnje koji su podnijeli zahtjev za međunarodnu zaštitu u državama područja EU+ bili su dječaci (gotovo 9 od 10). Većina maloljetnih podnositelja zahtjeva bez pratnje pripada starijoj dobnoj skupini; približno njih dvije trećine bilo je u dobi od 16 i 17 godina, a samo otprilike jedna desetina bila je mlađa od 14 godina.

Naglašavajući važnost rane identifikacije i upućivanja, brojne su države područja EU+ tijekom 2020. ažurirale svoje zakonodavstvo, politike i smjernice o provedbi mjera praćenja kvalitete ili su izradile nove procjene ranjivosti podnositelja zahtjeva s posebnim postupovnim potrebama. Donesene su i izmjene zakonodavstva u svrhu ubrzavanja imenovanja zakonskog skrbnika maloljetnika bez pratnje. Međutim, usprkos tim naporima, u pogledu imenovanja skrbnika često su prijavljena kašnjenja. Općenito govoreći, ograničenja u smislu učinkovite i brze identifikacije ranjivih podnositelja zahtjeva, uključujući maloljetnike, i dalje su predstavljala izazov tijekom 2020., zbog čega je porastao rizik od njihova zadržavanja ili slanja u prihvatne objekte koji ne mogu na primjeren način ispuniti njihove potrebe.

U području prihvata nadležna tijela u državama područja EU+ uložila su znatne napore kako bi uspostavila specijalizirane objekte i tako stvorila sigurno mjesto za ranjive podnositelje zahtjeva na kojima se može odgovoriti na njihove posebne potrebe. Unatoč tome, u velikom je broju slučajeva prijavljeno da nije uvijek moguće uspostaviti fizički i psihološki sigurno okruženje s pristupom uslugama potpore, uključujući pristup obrazovanju za maloljetnike.

Potrebno je i dalje ulagati napore kako bi se žene i djevojke u postupku azila zaštitile od opasnosti kao što su nasilje u obitelji i sakaćenje ženskih spolnih organa. Države područja EU+ poduzele su nove inicijative kako bi uspostavile sigurne objekte za taj profil podnositelja zahtjeva, a sudovi su poduzeli korake kako bi zaštitili žene i djevojke koje bi bile izložene riziku od nasilja u slučaju vraćanja u svoju domovinu.

Postoji opća zabrinutost povezana s uznemirujućim porastom trgovanja maloljetnicima, osobito migrantima bez osobnih dokumenata, pri čemu djeca čine gotovo četvrtinu svih žrtava. Riziku su izložene i žene i djeca migranti, ne samo tijekom opasnih putovanja, nego i nakon što stignu u Europu. Djeca mogu nestati iz prihvatnih centara i postati žrtvama krijumčara ljudima.

Lezbijke, homoseksualci, biseksualne, transrodne i interseksualne (LGBTI) osobe izložene su povredama ljudskih prava i prijetnjama u brojnim dijelovima svijeta. Kad se radi o tom profilu

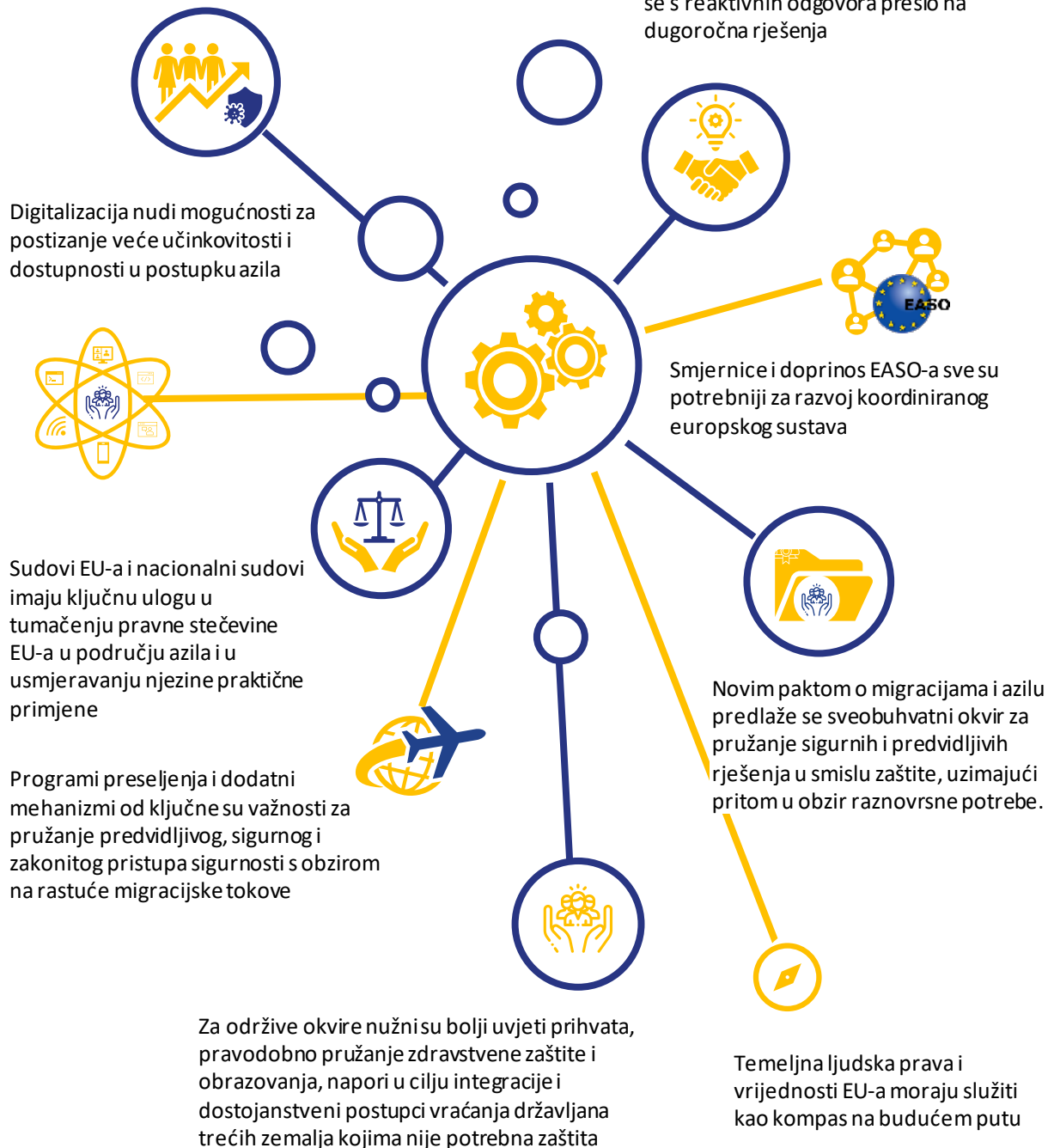
podnositelja zahtjeva, potreban je oprezan pristup jer se oni tijekom postupka azila ponekad boje govoriti o svojoj seksualnoj orijentaciji, rodnom identitetu i izražavanju i spolnim obilježjima. Aktivnosti provedene tijekom 2020. bile su usmjerene na pružanje informacija i definiranje sigurne zemlje za podnositelje zahtjeva s rodno uvjetovanim posebnim potrebama.

Sustavi azila i sustavi za prihvata u Europi: buduća kretanja

Unatoč smanjenoj pokretljivosti tijekom 2020. zbog pandemije COVID-19, dokazi upućuju na nastavak migracijskih tokova

Potrebna su dodatna ulaganja kako bi se s reaktivnih odgovora prešlo na dugoročna rješenja

Izvor: EASO

Zaključne napomene: smjernice za budućnost

Ovo je deseto izdanje *Izvješća o azilu*, u kojem EASO dokumentira i analizira kontinuirani napredak koji su države područja EU+ postigle u pogledu standardizacije i modernizacije svojih sustava azila i sustava za prihvata. Zahvaljujući kombinaciji privremenih, brzih rješenja i politika okrenutih prema budućnosti, države područja EU+ upravljaju složenim migracijskim tokovima, istodobno rješavajući izazove s kojima se susreću. Globalna zdravstvena kriza tijekom pandemije bolesti COVID-19 stavila je na kušnju postojeće sustave azila i sustave za prihvat, a kretanja opisana u ovom izvješću pokazuju njihovu otpornost i fleksibilnost, koje su potrebne kako bi se zajamčio kontinuitet poslovanja u neočekivanim okolnostima. Osim toga, jasno je da i dalje postoji izražena potreba za međunarodnom zaštitom, koja zahtijeva rješenja kojima se potiče dugoročna održivost.

Kako bi se iskoristio dosad ostvareni napredak, potrebna su daljnja ulaganja u prelazak s privremenih rješenja na zajednički usuglašen, sveobuhvatan zakonodavni i politički okvir. U tu svrhu, od velike je važnosti kontinuirana i jača suradnja među različitim dionicima kako bi se stručnost i komparativne prednosti svakog dionika iskoristile u razradi zajedničkih rješenja. Tijekom tog postupka konsolidacije temeljna ljudska prava i vrijednosti EU-a moraju služiti kao kompas na budućem putu.

Unatoč smanjenoj pokretljivosti tijekom 2020. zbog pandemije bolesti COVID-19, dokazi upućuju na nastavak migracijskih tokova

Pandemija bolesti COVID-19 imala je duboke i složene posljedice na funkcioniranje sustava azila i sustava za prihvat u državama područja EU+, kao i na broj osoba koje dolaze u Europu kako bi zatražile međunarodnu zaštitu. Broj zahtjeva za azil podnesenih u državama područja EU+ tijekom 2020. znatno je pao, i to za trećinu u usporedbi s 2019., jer su mjere ograničenja putovanja i kretanja brojnim osobama otežale putovanje. Međutim, ako promatramo samo broj zahtjeva podnesenih u siječnju i veljači 2020., prije uvođenja mjera povezanih s bolesti COVID-19, u oba mjeseca zabilježena su povećanja za više od 10 % u usporedbi s istim mjesecima 2019. To upućuje na zaključak da bi trend dolazaka bio uzlazan da nije izbila pandemija.

Budući da žarišta sukoba, sustavnih kršenja ljudskih prava, političke nestabilnosti i gospodarskih poteškoća i dalje uzrokuju znatno raseljavanje diljem svijeta, čini se da će se migracijski tokovi prema Europi nastaviti istim ili pojačanim intenzitetom. Iako se tijekom 2020. činilo da je pandemija čimbenik koji otežava pokretljivost, taj bi se trend mogao promijeniti u budućnosti. Ako uzmemo u obzir sposobnost različitih zemalja za suočavanje s gospodarskim i društvenim posljedicama pandemije i za njihovo prevladavanje, oporavak nakon bolesti COVID-19 mogao bi biti neujednačen, a mogao bi i pogoršati već postojeće uzroke raseljavanja i neravnoteže između zemalja u razvoju i razvijenijih zemalja. To može potaknuti i odlaske iz zemalja u razvoju u razvijenije zemlje. U tom kontekstu, temeljna pitanja koja se odnose na vanjske granice EU-a i dalje će biti važan dio javne rasprave, osobito u pogledu učinkovitog pristupa području EU-a i postupka azila, što dodatno naglašava potrebu za prelaskom na nov, općeprihvaćen okvir za operacije traganja i spašavanja, iskrcavanje, premještanje i općenito pravedniju podjelu odgovornosti.

Uloga programa preseljenja u pružanju predvidljivog, sigurnog i zakonitog pristupa sigurnosti bit će od ključne važnosti pri suočavanju sa sve snažnijim migracijskim tokovima. Pandemija bolesti COVID-19 negativno je utjecala na postupke preseljenja tijekom 2020., što je dodatno naglasilo važnost zaštite osoba od dugih i opasnih putovanja prema sigurnosti. Pojačani naglasak na preseljenje i dodatne mehanizme u novom paktu o migracijama i azilu snažan je pokazatelj opredijeljenosti za pružanje sigurnih i predvidljivih rješenja zaštite.

Novim paktom o migracijama i azilu uvažavaju se različite potrebe

Pakt o migracijama i azilu Europske komisije predložen je u rujnu 2020. kao novi početak za jačanje solidarnosti, usklađeno suočavanje s izazovima u području migracija i jačanje povjerenja u sustav azila EU-a putem brzih i učinkovitih postupaka.

Dvanaestomjesečno savjetovanje s različitim vladinim i nevladinim subjektima, koje je provedeno prije dovršenja prijedloga novog pakta, bilo je pozitivan korak u razmatranju različitih perspektiva u procesu izgradnje uključivog i sveobuhvatnog sustava za migracije i azil za Europu. Pregovori o zakonodavnim prijedlozima uključenima u novi pakt imat će središnju ulogu u nadolazećim aktivnostima u području migracija i azila.

Iako valja priznati da je već postignut znatan napredak, još je potrebno riješiti određen broj pitanja u kojima se mišljenja razilaze. Za postizanje napretka potrebni su politička volja, nadahnuo donošenje politika i fleksibilnost. Iako još nisu oblikovane u zakonodavne akte, smjernice predviđene novim paktom već mogu utjecati na izmjene politika u nekim zemljama radi usklađivanja njihovih praksi s prijedlozima i poticanja praktične suradnje među zemljama u području pitanja koja valja hitno riješiti. Taj je trend uočen i nakon prijedloga reformi CEAS-a iz 2016.

Usmjerenost na održive sustave: prijelaz s reaktivnih odgovora na dugoročna rješenja

Na temelju prošlih iskustava, države područja EU+ nastavljaju prilagođavati svoja zakonodavstva, politike, prakse i općenito organizacijske mehanizme kako bi bolje upravljale priljevima podnositelja zahtjeva za azil, optimizirale radne tijekove, povećale učinkovitost i djelotvornost i pružile dostojanstven postupak zaštite. Povećana centralizacija i koordinacija početne faze postupka azila i prijehata uspostavljanjem centara za dolazak, u kojima su okupljeni svi dionici postupka azila, zajednički su trend u brojnim državama područja EU+. Cilj je prikupljanje što većeg broja informacija u ranoj fazi postupka kako bi se povećala učinkovitost donošenja odluka. Taj je pristup također okosnica novog pakta. Sposobnost brzog utvrđivanja osoba kojima je potrebna zaštita, a kojima nije, povećat će integritet sustava azila. O tome će se i dalje voditi rasprave u smislu uspostave mehanizama kojima se jamči poštovanje temeljnih prava te, što je još važnije, načela *zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja*.

Izmijenjeni su i sustavi za prihvat, osobito u svrhu pružanja prilagođenih usluga podnositeljima zahtjeva s posebnim potrebama. Usprkos tim naporima, to područje nije pošteđeno izazova. Prihvatni objekti ponekad su prenapučeni, uvjeti nisu idealni, a pristup uslugama kao što su obrazovanje i zdravstvena zaštita kasni ili nije dovoljan. Primjerice, dostupni podatci upućuju na to da je 2020. približno 30 % podnositelja zahtjeva za međunarodnu zaštitu u Europi bilo dječje dobi, od čega su mnoga bila školskog uzrasta. Ta djeca često nisu imala dosljedan i učinkovit pristup obrazovanju. Čak i za djecu koja će možda biti vraćena nakon negativne odluke pružanje obrazovanja u fazi prijehata vrijednost je samo po sebi i potiče njihov razvoj na kognitivnoj i društvenoj razini. Za djecu koja ostaju manjak učinkovitog pristupa obrazovanju može imati štetan učinak na njihov osobni razvoj i na mogućnosti za njihovu dugoročnu integraciju. Naglasak na integraciju korisnika međunarodne zaštite nudi brojne prednosti u smislu dugoročne održivosti: pružanjem skupa vještina potrebnog kako bi ti korisnici ostvarili uspjeh u društvu zemlje domaćina neće se potaknuti samo njihov pozitivan doprinos kao organskih članova novih društava, nego će se time poboljšati i ukupna društvena kohezija.

Uvažavajući funkciju privremenih rješenja u smislu pokrivanja neposrednih potreba, za prijelaz na dugoročne, održive okvire bit će potrebna poboljšanja koja podrazumijevaju pružanje kvalitetnih uvjeta prihvata, pravodobno pružanje zdravstvene zaštite i obrazovanja, naglasak na integraciju korisnika i dostojanstveni postupci vraćanja državljana trećih zemalja kojima nije potrebna zaštita. U tom prijelaznom procesu načela temeljnih ljudskih prava i načela EU-a mogu pružiti potrebne smjernice za razvoj funkcioniranje takvih dugoročnih rješenja.

Pravedna učinkovitost i učinkovita pravednost: Sudovi preispituju nove prakse u skladu s pravnom stečevinom EU-a u području azila

Pravosudne institucije na razini EU-a i na nacionalnoj razini i dalje potvrđuju svoju ulogu u tumačenju pravne stečevine EU-a u području azila i usmjeravanju njezine praktične primjene. Ta je uloga naglašena tijekom 2020., kada se od sudova tražilo da ocijene nove prakse i mjere koje su uvela nacionalna tijela kao odgovor na novu stvarnost uzrokovanu dosad neviđenim izazovima koji su zahtijevali brze i učinkovite odgovore. Nacionalni sudovi ocjenjivali su učinke mjera zaštite od pandemije bolesti COVID-19 na prava podnositelja zahtjeva za azil, kao i specifičnosti transfera u skladu s Dablinskom uredbom i rokova koji su njome predviđeni. Sud Europske unije, kao pravosudno tijelo EU-a, donio je brojne važne presude, osobito u području pristupa postupku azila.

Očigledno je da će pravosudna tijela i dalje imati važnu ulogu u osiguranju ispravnog tumačenja i primjene europske pravne stečevine u području azila, osobito zbog činjenice da prijedloge Europske komisije tek treba pretvoriti u usuglašeni zakonodavni i politički okvir te s obzirom na velik broj predmeta u drugostupanjskom postupku.

Digitalizacija kao pokretač učinkovitosti i dostupnosti

Države područja EU+ poduzele su važne korake prema uvođenju tehnoloških inovacija za povećanje automatizacije u postupcima azila. Pandemija bolesti COVID-19 dala je nov poticaj državama područja EU+ da ojačaju digitalizaciju postupaka jer su morale prilagoditi svoje načine rada kako bi ublažile rizike zdravstvene krize. Brojna od tih rješenja vjerojatno će se trajno zadržati kako bi se povećala učinkovitost sustava azila i sustava za prihvata, dok će druga rješenja možda biti dio paketa instrumenata država područja EU+ koji će se ponovno primijeniti u slučaju sličnih izazova u budućnosti. Kako rad na provedbi digitalizacije napreduje, posebnu pozornost treba posvetiti pitanjima privatnosti podataka, osiguranju pravednog pristupa digitalnim uslugama i jačanju povjerenja podnositelja zahtjeva i korisnika zaštite u nova tehnička rješenja kako bi ih se potaklo na njihovu uporabu.

Koordinirani europski odgovor čiji je sastavni dio EASO

Složenost postupka azila, koji je usko povezan sa spajanjem obitelji i vraćanjima, zahtijeva sveobuhvatna rješenja. Tijekom narednih godina koordinirano djelovanje različitih dionika i objedinjavanje njihovih stručnih znanja bit će od odlučujuće važnosti za razvoj uravnoteženog pristupa. Pritom će glavno pitanje biti kako svi dionici doprinose, a ne doprinose li uopće. Standardizacija i praktična provedba funkcionalnog europskog sustava azila zahtijevat će široku političku volju i zajedničku viziju, usklađene i pravedne odgovore na migracijske pritiske na određene zemlje, uz istodobno poštovanje temeljnih načela osoba koje traže zaštitu, bolju suradnju sa zemljama podrijetla i tranzita, kao i dodatne napore usmjerene na rješavanje temeljnih uzroka nezakonite migracije.

Tijekom deset godina od svojeg osnutka EASO aktivno surađuje s Europskom komisijom, državama članicama, europskim agencijama, civilnim društvom i međunarodnim organizacijama kako bi pružio sveobuhvatnu potporu prilikom provedbe CEAS-a, i to pružajući operativnu pomoć državama članicama koje su izložene velikom pritisku, nudeći osposobljavanje i kvalitetne praktične alate stručnjacima u području azila, sudjelujući u provedbi vanjske dimenzije CEAS-a i pružajući pouzdan i analitički doprinos donošenju odluka, EASO je tijekom tih godina stekao opsežno i jedinstveno iskustvo, razvio inovativne metodologije rada, uspostavio snažna partnerstva i bio je dio rješenja u unapređenju politika i praksi usmjerenih na zaštitu.

S obzirom na globalno stanje migracija koje se neprestano mijenja, smjernice i doprinosi EASO-a sve su više potrebni. Kao centar stručnosti za pitanja azila, očekuje se da će se program rada EASO-a širiti, osobito s obzirom na njegovu preobrazbu u agenciju Europske unije za azil.

ISBN 978-92-9465-066-5